

Verslag najaarsbijeenkomst 6 oktober 2022 te Apeldoorn

Aanwezig: Ernst-Jan Mulderij, Kathleen Cullity (Apeldoorn), Jan Metselaar, Jan Eisse Pentinga (Den Haag), Rinus Hof's (Amstelveen), Karen Jansen (Leiden), Martin Poot, Patrick.... (Midden Delfland).

VERSLAG	ACTIE
<p>1. Opening en programma Onze voorzitter is vandaag helaas niet aanwezig. Rinus Hof's neemt het voorzitterschap op zich. We nemen het verloop van de dag door. We stoppen in ieder geval om 12.00 uur met vergaderen voor de presentatie van Kathleen over optimaliseren van ecologisch groenbeheer. In de middag maken we een fietstocht door Apeldoorn, langs locaties waar bokashi is toegepast en cultuurgroen dat (deels) is omgevormd naar natuurlijk groen.</p> <p>Er zijn een paar nieuwe gezichten in ons midden. Vanuit Apeldoorn haakt Kathleen Cullity aan. Zij is adviseur openbare ruimte. Jan Eisse....gaat Jan Metselaar vervangen. Hij is groenbeheerder in de wijk Segbroek en het Westduinpark. We mogen zijn functie opvatten als "botanisch ecooloog". Jan gaat in oktober volgend jaar met pensioen. Patrick....zorgt voor versterking vanuit Midden Delfland. Hij is beheerder bij deze mooie gemeente. Michael Moerman heeft de TIF verlaten vanwege een andere functie.</p> <p>2. Verslag en afsprakenlijst van de vorige vergadering Het verslag van de vorige vergadering wordt ongewijzigd vastgesteld. Tijdens de behandeling komen al onderwerpen aan de orde die ook op de agenda staan. Het resultaat is beschreven bij deze vergaderpunten.</p> <p>Het jaarverslag is niet bij iedereen binnen gekomen. Opzoeken en nog eens opsturen. Ook voor verzending naar Stadswerk</p> <p>3. Verslag zomere excursie 2022 Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.</p> <p>4. Actiejaarplan 2023 Het actiejaarplan voor 2022 is niet meegestuurd met de stukken. Hierdoor is het lastig om alle punten goed door te nemen. We bepalen in ieder geval de data voor volgend jaar. Karen doet een voorzet voor het gehele document en stuurt het ter beoordeling op naar de leden.</p> <p>De data: voorjaarsbijeenkomst: 20 april 2023 te Vlaardingen. zomere excursie: 15 juni 2023. We gaan onderzoeken of Rotterdam een optie is.</p> <p>najaarsbijeenkomst: 12 oktober. De locatie is nog onbekend.</p> <p>5. Discussieonderwerpen <u>a. TIF onder de loep:</u> Het is de kunst ons te onderscheiden van de vele andere werkgroepen met hetzelfde thema. Er bestaat een reëel gevaar dat de TIF haar belang verliest en daarmee binnen afzienbare tijd ophoudt te bestaan. Om continuïteit te waarborgen moeten we onze meerwaarde vergroten. Een manier om dat te doen is nadrukkelijker gebruik maken van Stadswerk. Die heeft een breed netwerk. We zouden ons kunnen toespitsen op het fungeren als kennisbank. Bijvoorbeeld op het gebied van informatievoorziening omtrent populistische groenontwikkelingen.</p> <p>We willen graag van gedachten wisselen met Stadswerk over wat we voor elkaar kunnen betekenen. Een mogelijkheid vanuit de gedachte kennisoverdracht is bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan een themadag.</p>	<p>Karen Jansen Rinus Hof's</p> <p>Rinus Hof's, Jan Eisse</p>

6. Thematisch onderwerp

In 2023 gaan we door met het onderwerp "groenkennis op peil houden". Dit is nog onvoldoende uitgediept. Andere onderwerpen: Ecologisch beheer en Draagvlak voor natuurlijk groen.

7. Informatieuitwisseling

Correspondentie: geen

Financiën: de rekeningen over 2022 zijn verstuurd. Een aantal gemeentes heeft nog niet gereageerd.

We hebben een positief saldo.

Nieuwe leden: Lang was er binnen de werkgroep de angst dat een te grote groep niet werkbaar is. Vaak blijkt dat door andere werkzaamheden deelnemers een TIF-bijeenkomst niet kunnen bijwonen. Dit probleem doet zich dus in de praktijk niet voor. We constateren dat de deelnemende gemeentes vooral uit het westen van Nederland komen. We spreken af dat we de wens om uitbreiding in ons netwerk zullen verspreiden.

Ledeninbreng:

Apeldoorn:

Een trainee gaat een bomenlegger samenstellen. Het bomenbeleid wordt vernieuwd. De bedoeling is dit in 2023 af te ronden. Voor natuurinclusief bouwen worden randvoorwaarden vastgesteld. De ecologische gids voor groenplannen gaat naar de klimaatagenda. Eén maal per vier jaar worden de projecten voorgelegd aan de gemeenteraad om de budgetten te verantwoorden. Dit valt niet samen met het wisselen van de bestuursperiode.

Vlaardingen:

Er is een nieuw college aangetreden. Er is groen licht gegeven voor het aantrekken van een ecooloog. Men werkt aan het vaststellen van een nieuwe boomverordening. Pobleem hierbij is hoe om te gaan met het buitengebied. Men werkt aan het opstellen van nieuw groenbeleid en boomstructuur. Het team begint weer op orde te komen. Het is aangevuld met een nieuwe groenbeheerder. Er zijn meerdere jonge mensen in dienst gekomen, die moeten worden ingewerkt.

Midden Delfland:

Ook hier verschillende verschuivingen. Veel werknemers gaan binnenkort met pensioen. Hiervoor in de plaats zijn al nieuwe jonge medewerkers aangenomen, die het vak nog beter moeten leren. Met name op gebied van groenkennis.

Den Haag:

Uit het vastgestelde beleid worden werkpakketten gemaakt. Hierbij de discussie wat in bulk kan en wat in ecologisch beheer. Dit moet ook worden geevalueerd. Het houdt ook het updaten van tekeningen in. Stadsdeelniveau: intensieve participatie: hoe worden gebieden gebruikt? Den Haag is kampioen tegelwippen. Het bestrijden van de eikenprocessierups vraagt de nodige aandacht.

Amstelveen:

Er zijn 14 boeren in de omgeving van Amstelveen. Met het project "Boer aan het roer" is een verdienmodel ontwikkeld voor deze bedrijven. Dit in samenwerking met de provincie, het waterschap, boeren en de gemeente. De polder is een karakteristiek gebied en een interessant vogelgebied. De agrarische natuurvereniging doet hier goed werk.

Leiden:

Werkt aan het realiseren van een groen-bauwe tweede ring. De eerste ring is het Singelpark (groen aansluitend gebied langs de Singels). De tweede ring met de werktitel "Singelpark xl" loopt daaromheen. Het volgt grotendeels de bestaand hoofdstructuur met robuustere parken. Er wordt hard gewerkt aan het klimaatadaptief inrichten van stadswijken waar ook het vernieuwen van de riolering speelt. Aandacht voor biodiversiteit en vergroenen is hierbij een speerpunt.

Middagprogramma

Arné Hissink en Erik Gorter sluiten aan voor het middagprogramma. Zij weten van de hoed en de rand over de locaties die zijn/worden omgevormd naar meer natuurlijk groen.

Bokashi

De gemeente Apeldoorn maakt bokashi uit bladmateriaal. Het basismateriaal wordt vermalen, waarna er mineralen aan worden toegevoegd. Dit wordt luchtdicht afgedekt, waarna een fermentatieproces op gang komt. In 10 tot 11 weken is het product klaar. Begin maart wordt het uitgereden op diverse plekken. Op dit moment produceert Apeldoorn zo'n 1600 ton bokashi per jaar.

Het voordelen van het gebruik van bokashi zijn:

- Het bodemleven komt op gang.
- Het houdt water vast bij grote droogte/hitte.

De situatie waarin het blad gewoon blijft liggen, waardoor een echt natuurlijk proces plaatsvindt is uiteraard de meest ideale. Soms is dit echter niet mogelijk. Bijvoorbeeld op plekken die voor het beeld belangrijk zijn, of voor de verkeersveiligheid. Het bladmateriaal wordt dan in ieder geval nuttig gebruikt. Dit scheelt een afvalstroom.

Bokashi is niet overal bruikbaar. Nu past men het bijvoorbeeld toe in grotere parken onder boomgroepen, of in heestervakken.

Bijkomend probleem is dat het materiaal vergunningstechnisch niet gebruikt mag worden. Het wordt beschouwd als afval en dat mag je niet weer terugbrengen in de openbare ruimte. In overleg met de provincie en de gemeente is afgesproken het gebruik te gedogen. Het is nu ingezet als pilot.

Hiernaast een voorbeeld van een locatie in het Oranjepark waar bokashi is gebruikt. In dit geval onder een grote boomgroep. Onder deze boomgroep groeien ook voorjaarsbollen. Daarom is het in dit geval in september uitgereden. Hopelijk komen de bollen hier weer doorheen, de aangebrachte laag is behoorlijk dicht.

Voorheen bestond de onderbeplanting uit gazon met bollen. Die situatie blijft in grote delen van het park gewoon gehandhaafd. Men moet goed afwegen waar dit materiaal gebruikt wordt. Een goede balans tussen beeld en groeiomstandigheden van de bomen.

Methode Ruyten

De methode Ruyten gaat uit van een beplantingsmethode waarbij heesters in grotere formaten worden aangeplant. Hierdoor hoeft er niet te worden gedund.

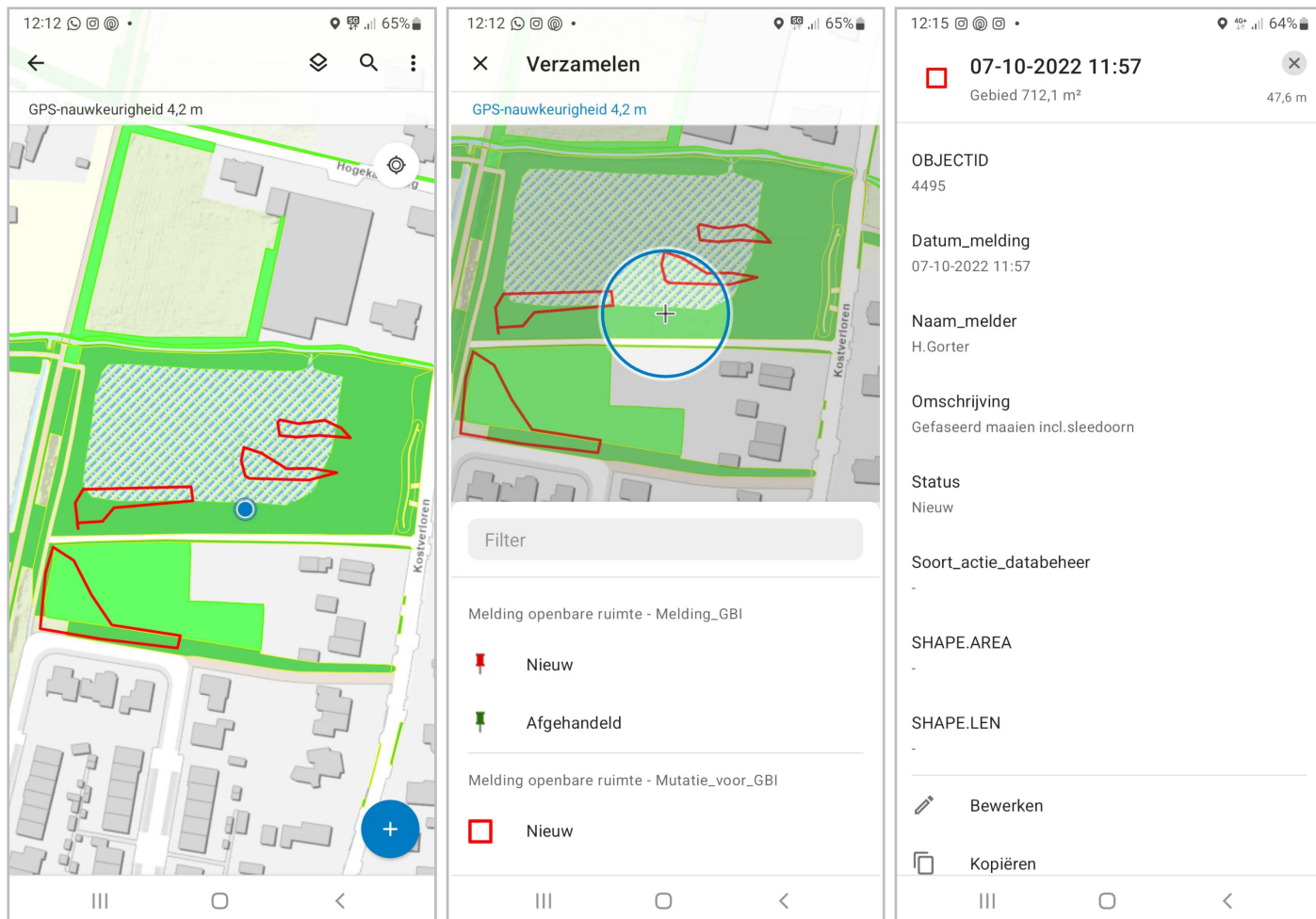
Plantsoenstrook, ingeplant volgens de methode Ruyten. De kruiden zijn ingezaaid met het streekeigen "Apeldoorn" mengsel.

Die mengsels worden zelf samengesteld. Men verzamelt zaden uit eigen bermen en stelt diverse mengsels samen. Geschikt voor diverse grondsoorten of andere groeiomstandigheden.

Omvormingen naar natuurlijker groen

Apeldoorn heeft behoorlijk veel grote groenstroken. Veel van dat groen is behoorlijk traditioneel ingericht. Heel veel gazon met bomen. Ook op plekken waar dat niet functioneel is. We fietsen langs diverse plekken met voorbeelden met kleine en grotere voorbeelden van omvormingen naar meer natuurlijk groen.

Plekken die hiervoor geschikt zijn worden vastgelegd in GBI. De locaties kunnen ter plekke via de telefoon worden doorgegeven. Zo komt alles netjes in het systeem terecht en weten de beheerders wat ze waar moeten doen. Het systeem wordt steeds verder uitgebreid. De dagelijkse beheerders krijgen ook steeds meer tussen de oren waar ze op moeten letten en doen zelf ook suggesties.

Voorbeeld van een melding met de app in de mobiele telefoon.

Deze heesterrand bestond eerst uit voornamelijk brandnetel en braam. De rand is ingezaaid met een streekeigen bloemenmengsel. Zo ontstond een aantrekkelijke bloemenzoom. Men maait de strook om de twee à drie jaar. Opschot van houtige gewassen wordt zonnig tussendoor handmatig verwijderd.

Grote gedeeltes gazon zijn geschikt voor het omvormen naar bloemrijk grasland. In het gazon zelf is de potentie vooraf vaak al zichtbaar. Kruiden als duizendblad, paardenbloem en zachte ooievaarsbek groeien al tussen het gras. Zij komen tot volle bloei als het maaibeeld verandert naar extensief. Insecten maken hier dankbaar gebruik van.

Dit veld grenst aan het buitengebied. Om Kievitten een goed leefgebied te geven wordt hier gefaseerd gemaaid. Een gedeelte laag en een gedeelte hoger om in te schuilen.

Een park op een voormalig vuilstort. Ook hier is extensief maaibeheer ingevoerd. Alleen functionele plekken, zoals een trapveld worden nog intensief gemaaid. Deze plek kleurde in het meten geel, wit en roze van de paardenbloemen, duizendblad en ooievaarsbek al naargelang de periode in het jaar.

Grote gedeeltes gazon zijn omgevormd naar bloemrijk grasland. Hiertussendoor maait de gemeente slingerende graspaden. Die zijn in het gemaaid veld nog goed te herkennen als de donkergroene slingers.

Kunstenaar Maarten de Reus maakte het kunstwerk "kooi-met-geen-poema-er-in" geïnspireerd op poema 'Winnie'. Een waarneming van een poema die nooit bewezen is. Een mooie lokatie voor een foto met de TIF-deelnemers van de dag.